

Sermaye Piyasaları: Küresel Adımlar ve Şeffaf Yatırımcı İlişkileri

Aclan ACAR - AA Stratejik Danışmanlık Kurucusu - TÜYİD Yüksek İstişare Konseyi Üyesi

Son yüzyılda dünya siyasi ve iktisadi açıdan önemli kırılmalar yaşamıştır. 20. yüzyılın ilk çeyreğindeki dünya savaşı, imparatorluk döneminin sonunu getirmiş ve ulus devletler kurulmuştur. Bu dönemin sonlarında dünyada büyük bir ekonomik çöküntü yaşanmış, ardından yüzyılın ikinci çeyrek diliminde ikinci dünya savaşı çıkmıştır.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Amerika Birleşik Devletleri liderliğinde oluşan batı bloğu öncülüğünde kural bazlı yönetim sistemi kurulmuş, siyasi olarak Sovyetler Birliği öncülüğünde oluşan doğu bloğu ile birlikte çift kutuplu bir dünya siyasi sistemi ortaya çıkmıştır.

Bu dönemde; uluslararası barış ve güvenliği sağlamak, devletler arasında dostane ilişkileri desteklemek, kalkınmayı ve insan haklarını geliştirmek amacıyla 1945 yılında Birleşmiş Milletler kurulmuştur. Aynı dönemde oluşturulan Bretton Woods uluslararası para sistemi, dünyanın önde gelen devletleri arasındaki ticari ve finansal işlemlerde uyulması gereken kuralları belirlemiştir. Bu sistem dünya tarihinde ilk kez bağımsız ulus devletlerin kendi aralarında ortak bir parasal düzen üzerinde anlaşmaları sonucu uygulamaya konulmuştur. Bu anlaşma uyarınca Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu kurulmuştur. Bu konferansta dolar, altına dönüştürülebilen rezerv para olarak kabul edilmiş, diğer para birimleri ise dolara göre ayarlanmıştır.

1971 yılında ABD'nin doları altına endekslemekten vazgeçtiğini açıklamasıyla sistem çökmüştür. Ancak birçok ülke bu sistemin içinde yer aldığı için küreselleşmenin ilk adımı böyle başlamıştır.

ABD dolarının rezerv para olarak hızla artan emisyonu dünyada hızlı bir ekonomik büyümeyi başlatmış ve küresel sermaye artışı ve dolaşımı sermaye piyasalarını hızla büyötmüştür.

Ölkemizde 1980 sonrası uygulamaya konulan dışa açık ekonomi politikaları Türkiye'yi küresel sermaye hareketlerine açmıştır. Bu süreçte 1985 yılı sonunda İstanbul Menkul Kıymetler Borsası açılmıştır. Şirket hisselerinin halka açılması sonucu yerel ve küresel yatırımlar gerek bireysel gerekse kurumsal olarak halka açık şirketlerin hisselerine yatırım yapmaya başlamıştır. Bu noktada şirketler bünyesinde yatırımcı ilişkilerinden sorumlu birimler oluşturulmuştur.

İlk aşamada şirketler bünyesinde farklı birimler içinde yürütölen bu fonksiyon 1990'lı yılların ortasından itibaren kurumsal şirketler bünyesinde daha da önem kazanmış ve doğrudan şirket üst yönetimlerine raporlayan konuma gelmiştir.

1990'lı yılların başında Sovyetler Birliği'nin dağılması küreselleşme akımını hızlandırmış, aynı zaman diliminde internet teknolojileri ile artan iletişim uluslararası sermaye akımlarını son derece hızlı bir şekilde yükseltmiştir.

2000'li yılların ortasından itibaren Türkiye'nin uluslararası yatırımcılar nezdinde artan önemi sermaye piyasalarımıza ilgiyi arttırmış ve bu alanda çalışan yöneticilerin öncülüğünde 2009 yılında Türkiye Yatırımcı İlişkileri Derneği faaliyete geçmiştir. Derneğin faaliyet gösterdiği dönem içerisinde sermaye piyasaları; küresel ve yerel ekonomik ve siyasi gelişmelerden doğal olarak etkilenmiştir.

Derneğin kuruluş amacı Türkiye piyasasının ve şirketlerimizin yatırımcılara en iyi şekilde tanıtılmasının yanısıra; şirketlerimizin sermaye piyasası araçlarına ulaşmalarına katkı sağlamaktır. Özetle Türkiye sermaye piyasalarının derinlik kazanmasını desteklemek ana misyon olmuştur.

Son yıllarda dünya siyasi ve iktisadi açıdan yeni bir kırılma döneminin içinden geçmektedir. 1950'li yıllarda oluşan kural bazlı sistem ve kurumlar işlevlerini hızla yitirmiştir.

Bu süreç sonunda oluşan boşluk zamanla doldurulacaktır. Ülkemiz ve şirketlerimizde oluşan bu yeni denge içinde yerini alacaktır. Henüz yeni dengelerin nasıl şekilleneceği bilinmemekle beraber bu geçiş döneminde önemli dalgalanmalar ve belirsizliklerin ortaya çıkacağı beklenmelidir. Artan risklerin küresel sermaye akımlarını olumsuz yönde etkilemesi kaçınılmazdır. Bu süreçte yatırımcı ilişkileri yöneticilerine düşen önemli görev mevcut ve potansiyel yatırımcılarına açık ve şeffaf bir biçimde bilgilendirme yaparak bu geçiş dönemini başarıyla yönetmek olacaktır.